

POISTIŤ SA ALEBO NIE ?

Hodina 1

Ozrejmienie témy

ÚVOD

Cieľom tejto témy je vysvetliť princíp poistenia, na čo slúži, ako sa delí a ako ho aplikovať na konkrétne situácie zo života pomocou cvičení. Tiež sa budeme venovať riziku, či ho môžeme alebo nemôžeme ovplyvniť a pravdepodobnosti jeho vzniku. V skratke bude vysvetlené fungovanie poisťovní. Hlavnou myšlienkou je osvojenie si základných pojmov z tejto problematiky a vedieť novo získané skúsenosti využiť v praxi (napr. cvičenie, kde žiaci rozhodujú, či sa oplatí mať poistenie). Je tiež dôležité, aby žiaci pochopili, že sú situácie, keď je poistenie veľmi dôležité. Naopak, sú situácie, kedy poistenie nemusí byť potrebné, napríklad keď máme vybudovanú dobrú finančnú rezervu.

POJMY

Poistenie – právny vzťah medzi zákazníkom (poistníkom) a poisťovňou (poisťovateľom), kedy sa poisťovňa zaväzuje vyplatiť určitú sumu za udalosť, ktorá nastane za určitých podmienok.

Poistník – osoba (fyzická/právnická), ktorá uzavrie s poisťovňou poistnú zmluvu.

Poistený – osoba, na ktorú sa vzťahuje poistná zmluva.

Poisťovateľ – osoba (právnická), ktorá ponúka poistenie.

Poistná udalosť – udalosť, pri ktorej bola poškodená osoba, predmet alebo vznikla iná škoda.

Poistné plnenie – platba, ktorú je poisťovňa povinná vyplatiť v prípade poistnej udalosti.

Riziko – je to možnosť, že sa niečo stane, alebo môže stať.

Pravdepodobnosť rizika – aká veľká je šanca, že dôjde k situácii, kedy bude mať poisťník nárok na výplatu poistného plnenia.

Poisťovňa – inštitúcia, ktorá v prípade výskytu poistnej udalosti podľa dohodnutých podmienok vypláca poistné plnenie.

ROZDIEL MEDZI ŽIVOTNÝM A NEŽIVOTNÝM POISTENÍM

Najzákladnejšie rozdelenie poistenia je na životné a neživotné poistenie.

Životné poistenie kryje životné riziká – dožitie určitého veku, smrť poisteného a udalosti, ktoré môžu mať negatívny vplyv na zdravie alebo život (napr. trvalé následky úrazu, invalidita, pobyt v nemocnici atď.).

Druhým typom je neživotné poistenie, ktoré sa spája s poistením majetku. Napr. havarijné poistenie pri aute, poistenie domácnosti, nehnuteľnosti, alebo cestovné poistenie

Zjednodušene teda môžeme povedať, že životné poistenie kryje život a zdravie osoby a neživotné zase straty na majetku.

ROZDIEL MEDZI POVINNÝM A DOBROVOĽNÝM POISTENÍM

Druhé členenie poistenia je na povinné a dobrovoľné.

Povinné poistenie, ako nám už názov napovedá, je druh poistenia, ktoré musí byť platené povinne a nevyhneme sa mu. Delí sa na 2 podkategórie, a to na:

- povinné zmluvné poistenie (zákonom predpísané poistenie – autá) – toto poistenie nekryje nás, ale osoby či veci, ktoré poškodíme my,
- zákonné poistenie (tiež zákonom predpísané, ale kryje nás) – sociálne a zdravotné poistenie odvádzané zo mzdy.

Dobrovoľné poistenie si môže uzavrieť každý podľa svojho uváženia a nie je nijako zákonom vynútené (napr. životné, úrazové, havarijné, na „blbosť“ atď.).

ROZDIEL MEDZI OVPLYVNITEĽNÝMI A NEOVPLYVNITEĽNÝMI FAKTORMI RIZIKA

Môžeme napríklad ovplyvniť náš životný štýl a ako sa o seba staráme. Keď človek pravidelne cvičí, správne sa stravuje (neprejedá sa a má vyváženú stravu), otužuje sa a skrátka sa o svoje telo, ale aj myseľ stará a zaujíma, tak je menšia pravdepodobnosť, že ochorie a bude musieť ísť na nemocenskú, v horšom prípade do nemocnice.

To, čo neovplyvníme, sú naše gény či postihnutie, s ktorými sa môžeme narodiť či získať počas života. Môžeme sa o seba starať, ako to len ide, ale ak máme od narodenia napr. svalové ochorenie, ktoré sa nedá liečiť, tak s tým už nič nenarobíme.

Aktivity a cvičenia

ÚVOD

Aktivita č. 1

Pozri sa na úvodné video a skús odpovedať na nasledujúce otázky:

1. Čo je to riziko? **Možnosť, že sa niečo stane**
2. Čo je poistenie a na čo slúži? **Finančné krytie pre načakané udalosti a škody**
3. Poistenie je: **Povinné** **Dobrovoľné**

Oboje je správne, povinné je napr. zdravotné poistenie alebo PZP, dobrovoľné napr. rizikové poistenie alebo havarijné

4. Uveď situáciu, ktorá sa nedá poistiť: **Vzťahy, šťastie, láska...**

DOPLŇOVAČKA

Aktivita č. 2

Napíš podľa obrázkov o aký typ poistenia ide. Napovieme ti, že tri z nich sú: poistenie proti krádeži, poistenie proti živelným pohromám a poistenie domácnosti.

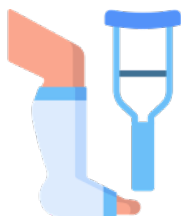
Cestovné poistenie

Havarijné poistenie

Poistenie proti živelným pohromám

Úrazové poistenie

Poistenie domácnosti

Poistenie proti krádeži

PRAVDEPODOBNOŠŤ RIZIKA

Aktivita č. 3

Už vieš, čo je riziko. Tvojou úlohou je teraz vymenovať konkrétne príklady rizík a rozdeliť ich podľa toho, či ich môžeme alebo nemôžeme ovplyvniť a aká je pravdepodobnosť, že nastanú.

POZNÁMKA: V nasledujúcej tabuľke môžeme vidieť niekoľko príkladov, žiaci ale určite vymyslia aj vlastné.

Ovplyvniteľné riziká		Neovplyvniteľné riziká	
RIZIKO	PRAVDEPODOBNOŠŤ	RIZIKO	PRAVDEPODOBNOŠŤ
Auto mi rozbijú krúpy	stredná	Hurikán	nízka
Dom vykradnú zloději	nízka	Narazí do mňa iné auto	stredná
Ochorem na COVID	vysoká	Dedičné ochorenie srdca	stredná
Spadnem z bicykla	nízka/stredná/vysoká (záleží od skúseností)	Autobus bude meškať	vysoká

POTREBA POISTENIA

Aktivita č. 4

Kedy by si odporučil poistiť sa a kedy nie? Akou poistkou by si to riešil?

Vysvetlenie: V podstate sa budeme dotýkať rovnakej veci, a to finančnej rezervy, ktorá by mala byť aspoň 6 – 12 násobkom mesačného príjmu. Ak je finančná rezerva v dostatočnej výške na pokrytie výdavkov, ktoré by v prípade poistnej udalosti mala vyplatiť poisťovňa, tak poistenie nie je potrebné. Napriek tomu sa nájdu situácie, kedy aj „bohatí“ ľudia siahnu po poistení, pretože pomer ceny za poistenie a obstarávacie ceny nových vecí by viac hrali do kariet práve poisteným. Napríklad si zoberme nehnuteľnosť, ktorá stojí 1 milión eur. Vieme si ju poistiť proti hlavným rizikám za približne 800 € ročne, čo je veľký nepomer k hodnote. Záleží teda vždy na interpretácii žiaka a je dôležité, aby si svoju odpoveď obhájil/a.

- Pracujúci manželia s 2 deťmi a finančnou rezervou 100 000 €. **ÁNO / NIE**
Poistenie:
  - ÁNO** – v prípade, že finančná rezerva nie je vnímaná ako dostačujúca a pre istotu je navrhnuté poistenie k situáciám, ktoré priamo nevyplývajú zo zadania, napr. úrazové, na hlúposť, domácnosti, proti krádeži atď.
  - NIE** – v prípade, že je finančná rezerva vnímaná ako dostačujúca.
- študent na výjazde do zahraničia v rámci programu Erasmus+. **ÁNO / NIE**
Poistenie:

a) **ÁNO** – v prípade, že finančná rezerva nie je veľká a rodičia nemajú financie na pokrytie nečakaných udalostí (napr. krádež batožiny), predovšetkým cestovné poistenie. Z praxe však aj ľudia so značnou finančnou rezervou využívajú cestovné poistenie, pretože cena poistenia môže byť oveľa menšia, ako obstarávacía cena jednotlivých vecí (napr. drahé oblečenie, elektronika atď.)

b) **NIE** – v prípade, že je finančná rezerva vnímaná ako postačujúca.

3. Rodina s 3 deťmi, ktorá má hypotéku na byt, operatívny leasing, úver a nízku finančnú rezervu.

ÁNO / NIE

Poistenie:

a) **ÁNO** – určite sa odporúča nejaká forma poistenia, pretože nečakané výdavky by mohli „zamávať“ rodinným rozpočtom a ich situáciou. Bavíme sa teda o napr. životnom poistení alebo poistení k hypotéke, ktoré zvyčajne kryjú udalosti ako smrť, invalidita, alebo iné dôvody, pre ktoré by poistený nemohol splácať úver, poistenie nehnuteľnosti a domácnosti (havarijné poistenie už býva v zmluve o operatívnom lízingu).

b) **NIE** – táto možnosť nepripadá v tejto situácii veľmi do úvahy.

4. Mladý vodič kupujúci nové auto.

ÁNO / NIE

Poistenie:

a) **ÁNO** – s autom sa spája povinné zmluvné poistenie (povinné ručenie), z ktorého sa platí, v prípade zavinenia havárie, vzniknutá škoda inému vodičovi, ale keďže si vodič kúpil nové auto, tak by bolo dobré si dojednať aj havarijné poistenie. Treba však vziať do úvahy, že čím novšie a drahšie auto, tým vyššia je aj cena poistky.

b) **NIE** – táto možnosť nepripadá do úvahy, pretože PZP (povinné zmluvné poistenie) je nutné mať zo zákona.

5. Mladý pár, ktorý si kúpil dom na hypotéku a má finančnú rezervu vo výške 6 mesačného platu.

ÁNO / NIE

Poistenie:

a) **ÁNO** – pár je mladý a človek nikdy nevie, čo sa stane. Rezerva 6 mesačných plátov je skvelá, ale napriek tomu by nebolo zlé mať minimálne poistenie nehnuteľnosti, domácnosti či splácania hypotéky aspoň zo začiatku.

b) **NIE** – môžeme brať, že daná rezerva je dostačujúca a nie je potrebné dávať ďalšie peniaze na poistku.

ZMYSEL POISTENIA

Aktivita č. 5

Môže sa stať, že si platíš poistenie, ale k poistnej udalosti nikdy nedôjde? Odôvodni svoju odpoveď.

ÁNO NIE

PRÍKLAD

Aktivita č. 6

Manželský pár, ktorý čaká dvojičky má dvojposchodový dom, na ktorý si zobral hypotéku v celkovej výške 300 000 €. Predmetom ich podnikania je prevádzkovanie reštaurácie, ktorá im mesačne prináša čistý príjem od 2 000 do 3 000 €. Majú finančnú rezervu len vo výške jedného príjmu a zatiaľ neuzavreli žiadne poistenie.

Žiadajú vás o radu, či by sa im s týmto mesačným príjmom viac oplátilo sporiť, investovať alebo uzavrieť poistenie. Vysvetli im rozdiel medzi sporením a investovaním, ako funguje poistenie, či sa im vôbec oplatí, a ak áno, odporuč konkrétny typ.

1. Čo je to sporenie?

Jednorazové alebo pravidelné odkladanie peňazí s cieľom použiť ich na nákup tovaru alebo služby.

2. Čo je to investovanie?

Jednorazové alebo pravidelné odkladanie peňazí do rôznych nástrojov (akcie, dlhopisy atď.) s cieľom získať niečo navyše späť (výnos) pri podstúpení rizika.

3. Ako funguje poistenie?

Poistenie môžeme brať ako formu predplatného. Platíme ho poisťovniam za poistenie (napr. cestovné) a tie, pokiaľ dôjde k poistnej udalosti podľa zmluvných podmienok (napr. strata batožiny pri ceste lietadlom), sú povinné vyplatiť poistné plnenie.

4. Odporučil by si manželskému páru poistenie?

ÁNO / NIE

Áno, pretože majú nízku finančnú rezervu, na to hypotéku, podnikajú a navyše očakávajú rodinu. V takom prípade by v prípade neočakávaného výpadku príjmu či negatívnej udalosti mohla nastať až existenčná finančná kríza.

5. Ak by si poistenie odporučil, aké?

Poistenie hypotéky, poistenie domácnosti, podnikateľské poistenie.

FINANČNÁ REZERVA VS. POISTENIE

Aktivita č. 7

Je veľmi dôležité mať peniaze bokom v podobe tzv. železnej finančnej rezervy a dnes už máš nové znalosti aj v oblasti poistenia. Teraz si predstav, že máš finančnú rezervu vo výške 3 mesačných príjmov (3 000 €) pri celkových výdavkoch 750 €/mesiac. Je pre teba taká rezerva dostatočná? Pokiaľ nie, pri akej rezerve by si sa cítil/a v bezpečí?

Subjektívna odpoveď, ale rezerva je skôr dostačujúca.

Následne sa pozri na otázky nižšie a odpovedz, či by si danú situáciu riešil/a poistením, alebo použitím finančnej rezervy. Odpoveď zdôvodni. Pokiaľ ti napadne aj iné riešenie, môžeš ho uviesť. 😊

1. Kúpil/a si si nový iPhone za 1 000 €. Máš možnosť si za 100 € na rok uzavrieť poistenie proti pádu (poškodeniu displeja/zadného skla). Oprava by vyšla na 300 € za jednu stranu. Čo by si zvolil/a a prečo: **POISTENIE / REZERVA / INÉ**

Zdôvodnenie:

- a) **Poistenie:** *Dáva zmysel, pokiaľ človek vie, že si na veci nedáva dostatočný pozor. Pokiaľ by došlo k poškodeniu, „ušetrí“ 200 €, ktoré by dal za opravu.*
- b) **Rezerva:** *Človek sa rozhodne radšej si dávať pozor a pokiaľ sa mu to podarí, má 100 € ďalej k dispozícii na niečo iné. Musí mať ale rezervu vo výške minimálne 300 €.*
- c) **Iné:** *Pokiaľ má človek známeho či kamaráta, ktorý sa telefónom venuje, môže mať opravu so zľavou či dokonca zadarmo.*

2. Často cestuješ, jazdiš na festivaly či stanuješ. Tvoja banka ti ponúkla poistenie osobných vecí (peňaženka, kľúče, mobil) proti krádeži, ktoré vyjde na 15 € ročne a poistí ňu do výšky 1 200 € na rok. Čo by si zvolil/a a prečo?

POISTENIE / REZERVA / INÉ

Zdôvodnenie:

- a) **Poistenie:** *„Veľa muziky za málo peňazí.“ V takom prípade poistenie je určite výhodné, hlavne keď človek veľa cestuje a pohybuje sa medzi veľkým počtom ľudí.*
- b) **Rezerva:** *Pokiaľ si človek „neobľubuje“ drahšie veci, potom sa dajú nové veci zaobstarať za niekoľko desiatok eur. Navyše spomínané veci má drvivá väčšina ľudí stále pri sebe a starostlivo si ich stráži.*
- c) **Iné:** *Osobné veci si môžem zamknúť do skriniek na akciách, ak sú k dispozícii.*

3. Kúpil/a si si z bazáru 5-ročné auto Škoda Octavia za 8 000 €. Havarijné poistenie, ktoré ňu finančne chráni pri poškodení tvojho auta, ňu vyjde na 300 € ročne. Poškodenie sa môže pohybovať od desiatok po tisíce eur. Čo by si zvolil/a a prečo? **POISTENIE / REZERVA / INÉ**

Zdôvodnenie:

- a) **Poistenie:** Poistenie vzhľadom k cene nie je najdrahšie a prípadné škrabnutie či búračka nemusí byť ani zapríčinená majiteľom vozidla.
- b) **Rezerva:** Keďže sa jedná o značku Škoda, kedy je možné zohnať plno náhradných dielov za lepšiu cenu, mohla by aj potenciálna oprava byť cenovo veľmi dostupná.
- c) **Iné:** Ak som šikovný a vyštudoval som automechanika, môžem si auto opraviť sám, prípadne sa opýtať kamarátov, či niekoho nepoznajú.

VEDELI STE, ŽE?

V roku 2021 sa na území Slovenskej republiky stalo celkom 11 869 dopravných nehôd. Došlo k 4 492 ľahkým a 853 ťažkým zraneniam, 210 usmrteniam a 1 536 nehôd zavinených alkoholom.

4. Aj u nás sa môže objaviť tornádo, ako nám potvrdili udalosti z minulých rokov (napr. Hodonín 2021). Cena poistenia nehnuteľnosti v hodnote 200 000 € a poistenia domácnosti v hodnote 20 000 € sa pohybuje okolo 200 € ročne. Čo by si zvolil/a a prečo? Čo všetko môže tornádo poškodiť?

POISTENIE / REZERVA / INÉ

Zdôvodnenie:

- a) **Poistenie:** Vzhľadom na cenu poistenia a potenciálne opravy sa určite oplatí mať poistenie.
- b) **Rezerva:** V tomto prípade platiť opravu z rezervy moc zmysel nedáva, pretože sa jedná o veľmi veľký rozdiel medzi poistením a potenciálnou opravou. Na druhú stranu môže byť veľmi malá šanca, že k dôjde k poistnému plneniu.
- c) **Iné:** Ak máme niekoho v rodine, kto robí strechy alebo obchoduje so stavebnými materiálmi, môžeme sa dostať k ďaleko prívetivejšej cene.

Riziká pri tornáde: Odnosenie strechy, auta či dokonca celého domu, zničenie infraštruktúry, prírody, smrť

zdroj: iDNES.cz, Petr Topič

VEDELI STE, ŽE?

V roku 2021 sa cez Hodonín a okolité obce na Morave prehnalo tornádo, ktoré napáchalo škody v hodnote viac ako 600 miliónov €
O život prišlo 6 ľudí.